

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 660

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 19 iulie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Pagina</u>
DECRETE		
1.033. — Decret pentru numirea unui membru al Guvernului	2	
1.034. — Decret pentru numirea unui membru al Guvernului	2	
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
Decizia nr. 203 din 20 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1		alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. II art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar 3–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
		Decizia nr. 37 din 15 mai 2023 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)..... 10–16

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****pentru numirea unui membru al Guvernului**

În temeiul prevederilor art. 85 alin. (2), ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 47 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea prim-ministrului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Art. 1. — Se numește în funcția de membru al Guvernului doamna Simona Bucura-Oprescu, ministrul muncii și solidarității sociale.

Art. 2. — La data publicării prezentului decret în Monitorul Oficial al României, Partea I, încetează efectele Decretului nr. 1.019/2023 pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca ministru interimar, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 648 din 14 iulie 2023.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 19 iulie 2023.

Nr. 1.033.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru numirea unui membru al Guvernului**

În temeiul prevederilor art. 85 alin. (2), ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 47 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea prim-ministrului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Art. 1. — Se numește în funcția de membru al Guvernului doamna Natalia-Elena Intotero, ministrul familiei, tineretului și egalității de șanse.

Art. 2. — La data publicării prezentului decret în Monitorul Oficial al României, Partea I, încetează efectele Decretului nr. 1.032/2023 pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca ministru interimar, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 14 iulie 2023.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 19 iulie 2023.

Nr. 1.034.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 203**

din 20 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. II art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-

bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar, excepție ridicată de Sindicatul Polițiștilor din România „Diamantul”, în numele și pentru membrii săi, în Dosarul nr. nr. 989/3/2019* al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.245D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele Curții Constituționale nr. 1.028D/2020 și nr. 1.848D/2020, având ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, ridicată de același autor în Dosarul nr. 26.964/3/2019 al Tribunalului Ilfov —

Secția civilă, respectiv în Dosarul nr. 56/114/2020 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea cauzelor. Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.028D/2020 și nr. 1.848D/2020 la Dosarul nr. 3.245D/2019, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate ce vizează dispozițiile referitoare la competența instanțelor de contencios administrativ de a soluționa litigiul privind drepturile salariale ale funcționarilor publici. Referitor la celelalte dispoziții criticate, pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, arătând, în esență, că acestea sunt constituționale, sens în care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 195 din 7 aprilie 2022.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 23 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 989/3/2019*, și prin Încheierea din 30 septembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 56/114/2020, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea nr. 62/2011, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017, ale art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010.**

8. Prin Sentința civilă nr. 914 din 5 iunie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 26.964/3/2019, **Tribunalul Ilfov — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea nr. 62/2011, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010.**

9. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Sindicatul Poliștilor din România „Diamantul”, în numele și pentru membrii săi, în cauze având ca obiect soluționarea cererilor de recalculare a drepturilor salariale și de achitare a diferențelor dintre drepturile salariale efectiv plătite și drepturile salariale ce vor rezulta prin recalculare.

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență că dispozițiile art. 1 lit. e), g) și n) și ale

art. 208—210 din Legea nr. 62/2011, precum și ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 încalcă principiul securității raporturilor juridice, în componenta privind precizia și claritatea legii, întrucât nu conferă nici măcar experților legii — judecători — reprezentarea că sunt incidente și aplicabile la soluționarea unui litigiu privind drepturi bănești între angajați — funcționari publici — și instituția publică angajatoare, pentru stabilirea instanței competente material și teritorial, precum și pentru stabilirea compunerii/constituirii completului de judecată. Astfel, din anul 2011 și până în prezent, instanțele judecătorești ignoră fără excepție aceste dispoziții legale, conflictele de muncă ale funcționarilor publici privind drepturile bănești de natură salarială fiind soluționate de către secțiile de contencios administrativ ale tribunalelor, în complet de primă instanță format dintr-un singur judecător.

11. În sensul susținerilor privind neclaritatea textelor de lege criticate, se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 30 din 27 ianuarie 2016 și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la claritatea legii.

12. Atât timp cât, în practica judiciară din anul 2011 până în prezent, calificarea legală a litigiului funcționarului public în categoria conflictelor de muncă, precum și exigențele legale privind compunerea și specializarea completului competent să soluționeze un litigiu de muncă al funcționarului public sunt ignorate de toate instanțele, aceste conflicte de muncă ale funcționarului public fiind soluționate de către secțiile de contencios administrativ ale tribunalelor, în complet de primă instanță format dintr-un singur judecător, este pe deplin dovedit caracterul echivoc și imprevizibil al textelor criticate.

13. Referitor la încălcarea dreptului de acces la justiție, în componenta privind egalitatea de tratament juridic, se susține că angajații funcționari publici sunt supuși unui tratament procesual diferențiat, nejustificat și discriminatoriu, prin comparație cu angajații cu contract de muncă ce aduc în fața instanțelor litigiul izvorâte din aceste contracte. Astfel, prin comparație cu categoria favorizată a angajaților cu contract de muncă și care aduc litigiile bănești cu angajatorul în fața instanțelor de judecată, funcționarilor publici aflați în situație similară li se impune de către instanțe, în mod discriminatoriu, cerința plângerii prealabile, nu li se recunoaște beneficiul art. 272 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, nu li se recunoaște dreptul la apel, drept cale de atac. De asemenea, în mod discriminatoriu, deși conflictele funcționarilor publici sunt încadrate de legiuitor în sfera litigiilor de muncă, funcționarii publici sunt lipsiți nejustificat și discriminatoriu de dreptul de a beneficia de instanțe specializate în dreptul muncii, în compunerea reglementată special de art. 54 și 55 din Legea nr. 304/2004.

14. Referitor la celelalte dispoziții criticate, se susține, în esență, că acestea conțin formulări de trimitere la cuantumuri salariale stabilite într-o lună anterioară, potrivit legislației în vigoare în luna respectivă, astfel: „se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna (...)”, „se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna (...)”, „și păstrează salariul, solda sau, după caz, indemnizația lunară de încadrare brut/brută avute la aceasta dată”. Niciuna dintre normele mai sus menționate nu reglementează concret, precis, clar cuantumurile elementelor salariale, ceea ce generează o situație cu totul ieșită din comun, în care salarizarea personalului bugetar a fost reglementată, în perioada 2010—2017, printr-un lanț nesfârșit de norme de trimitere la norme precedente care, în loc să conțină norme de reglementare substanțială, conține norme de trimitere care, în final, regresează la legislația de salarizare valabilă în anul 2009. Se încalcă principiul securității raporturilor juridice, deoarece fiecare normă criticată este lipsită de claritate și precizie, întrucât nu reglementează efectiv cuantumurile drepturilor salariale vizate de reglementare. De asemenea, fiecare normă criticată trimite la o altă normă de trimitere și ultraactivează normele de

salarizare care au precedat-o și care și-au încetat efectele la intrarea în vigoare a normei criticate, fie prin abrogare expresă, fie prin atingerea termenului de valabilitate a normei. Cu titlu de exemplu, art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 a fost abrogat formal la intrarea în vigoare a Legii-cadru nr. 153/2017, dar ultraactivat prin art. 38 alin. (2) lit. a) din legea-cadru. Similar, art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 a fost ultraactivat prin art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017.

15. Astfel, s-a încălcat principiul securității raporturilor juridice întrucât, pe lângă împrejurarea că normele s-au ultraactivat unele pe altele, lanțul normelor de trimitere regresivă a ultraactivat și a perpetuat ultraactivitatea sistemului de salarizare valabil în anul 2009, dar abrogat de la 1 ianuarie 2019. În mod particular, lanțul normelor de trimitere a ultraactivat normele abrogate din Ordonanța Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și art. II din Ordonanța Guvernului nr. 8/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 138/1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor și a Ordonanței Guvernului nr. 64/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, reglementând coeficienți de funcție și de grad profesional pentru reclamanți, valoare de referință sectorială, sporuri și alte suplimente, metode de calcul.

16. Se mai susține că normele contestate încalcă și principiul separației puterilor în stat, deoarece Guvernul a utilizat mecanismul ordonanțelor de urgență succesive pentru a bloca efectul legilor-cadru de salarizare adoptate de Parlament, ca autoritate legiuitoare. Legile-cadru nr. 330/2009 și nr. 284/2010 au prevăzut coeficienți noi de funcție și o valoare unică de referință, care însă nu s-au aplicat niciodată, ca efect al textelor contestate din ordonanțele de urgență succesive. Toate legile-cadru de salarizare din anul 2010 până în prezent au stabilit, ca principiu general, principiul legalității, în sensul că drepturile de natură salarială se stabilesc prin norme juridice de forță legii. O normă care trimite generic la niște cuantumuri dintr-o lună precedentă care, de altfel, nu sunt precizate nici în normele de salarizare care au precedat-o nu întrunește exigențele de precizie și claritate care caracterizează un act normativ și creează insecuritate juridică, destinatarii legii fiind în imposibilitate de a-și adapta conduita exigențelor legii.

17. În final, se invocă aspecte din jurisprudența în materie a Curții Constituționale privind criteriile de calitate a legii (spre exemplu, Decizia nr. 201 din 7 aprilie 2016, Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, Decizia nr. 318 din 21 mai 2019 sau Decizia nr. 654 din 17 octombrie 2017) și prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

18. **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal**, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

19. **Tribunalul Ilfov — Secția civilă** și-a exprimat opinia în sensul caracterului neîntemeiat al excepției de neconstituționalitate. Astfel, stabilirea competenței în ceea ce privește litigiile privind funcționarii publici este clară, deoarece, potrivit art. 536 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcționarului public sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe. Totodată, nu există o discriminare a funcționarilor publici raportat la ceilalți reclamanți angajați cu contract de muncă. Referitor la dispozițiile privind salarizarea, instanța consideră că acestea nu contravin prevederilor constituționale invocate.

20. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului,

pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

21. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

22. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

23. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 31 august 2012, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.035 din 22 decembrie 2016, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 11 decembrie 2015, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 703 din 15 noiembrie 2013, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 10 septembrie 2010, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 28 decembrie 2010, și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 62 din 27 ianuarie 2010.

24. Cu privire la obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă, referitor la dispozițiile criticate din Legea nr. 62/2011, că art. 209 din acest act normativ a fost abrogat prin Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013. Așadar, art. 209 din Legea nr. 62/2011 nu era

în vigoare la data formulării acțiunii în cadrul căreia a fost invocată excepția de neconstituționalitate. Totodată, la data de 25 decembrie 2022, Legea nr. 62/2011 a fost abrogată prin Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1238 din 22 decembrie 2022. Referitor la Legea nr. 304/2004, Curtea observă că, la data de 16 decembrie 2022, aceasta a fost abrogată prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1104 din 16 noiembrie 2022. În ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, Curtea observă că autorul excepției de neconstituționalitate se referă, în realitate, la prevederile art. II art. 1 alin. (1) din acest act normativ. De asemenea, observă că prevederile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 și ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 au fost abrogate prin art. 44 alin. (1) din Legea-cadru nr. 153/2017. Prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 au fost abrogate prin art. 39 lit. x) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010. Totodată, Curtea reține că art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 și art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 au avut aplicabilitate limitată în timp, în cursul anului 2017. Însă, având în vedere cele reținute prin Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit căreia „sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”, și faptul că dispozițiile legale criticate sunt incidente în cauzele în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, Curtea urmează a exercita controlul de constituționalitate asupra acestora. Dispozițiile criticate din Legea nr. 62/2011 au următorul cuprins:

— Art. 1 lit. e), g) și n): „*În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: [...] e) angajator — persoana fizică sau juridică ce poate, potrivit legii, să angajeze forță de muncă pe bază de contract individual de muncă ori raport de serviciu; [...] g) angajat — persoana fizică, parte a unui contract individual de muncă ori raport de serviciu, care prestează muncă pentru și sub autoritatea unui angajator și beneficiază de drepturile prevăzute de lege, precum și de prevederile contractelor sau acordurilor colective de muncă aplicabile; [...] n) conflict de muncă — conflictul dintre angajați și angajatori privind interesele cu caracter economic, profesional sau social ori drepturile rezultate din desfășurarea raporturilor de muncă sau de serviciu. Conflictele de muncă pot fi colective sau individuale;*”;

— Art. 208: „*Conflicturile individuale de muncă se soluționează în primă instanță de către tribunal.*”;

— Art. 209: „*Instanțele judecătorești competente să judece cereri referitoare la soluționarea conflictelor individuale de muncă se stabilesc prin lege.*”;

— Art. 210: „*Cererile referitoare la soluționarea conflictelor individuale de muncă se adresează tribunalului în a cărui circumscripție își are domiciliul sau locul de muncă reclamantul.*”

25. Dispozițiile criticate din Legea nr. 304/2004 au următorul cuprins:

— Art. 54 alin. (1): „*Cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a judecătoriei, tribunalului și curții de apel se judecă în complet format dintr-un judecător, cu excepția cauzelor privind conflictele de muncă și de asigurări sociale. În condițiile prevăzute la art. 23 alin. (1¹) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, judecătorii stagiați pot asista, în*

condițiile legii, la ședințele de judecată ale completurilor formate din judecători definitiv.”;

— Art. 55 alin. (1): „*Completul pentru soluționarea în primă instanță a cauzelor privind conflictele de muncă și asigurări sociale se constituie dintr-un judecător și 2 asistenți judiciari. Dispozițiile art. 11 și ale art. 52 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.*”

26. Celelalte dispoziții care formează obiect al excepției de neconstituționalitate au următorul cuprins:

— Art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017: „*Începând cu data de 1 iulie 2017: a) se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna iunie 2017, până la 31 decembrie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție și indemnizațiilor de încadrare, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, indemnizația brută de încadrare, solda lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, în măsura în care personalul ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;*”;

— Art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017: „*În perioada 1 martie—31 decembrie 2017, se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna februarie 2017 cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut, solda lunară brută/salariul lunar brut, indemnizația brută de încadrare de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, în măsura în care își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.*”;

— Art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016: „*În perioada 1 ianuarie—28 februarie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2016 în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.*”;

— Art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015: „*În anul 2016, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2015, în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.*”;

— Art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014: „*În anul 2015, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2014 în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se*

aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.”;

— Art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013: „În anul 2014, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2013 în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.”;

— Art. II art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010: „Pentru anul 2012 se aprobă instituirea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, după cum urmează:

Art. 1. — (1) În anul 2012, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare se menține la același nivel cu cel ce se acordă personalului plătit din fonduri publice pentru luna decembrie 2011.”;

— Art. 1 din Legea nr. 285/2010: „(1) Începând cu 1 ianuarie 2011, cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare, astfel cum au fost acordate personalului plătit din fonduri publice pentru luna octombrie 2010, se majorează cu 15%.

(2) Începând cu 1 ianuarie 2011, cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut, solda lunară brută/salariul lunar brut, indemnizația brută de încadrare, astfel cum au fost acordate personalului plătit din fonduri publice pentru luna octombrie 2010, se majorează cu 15%, în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

(3) Cuantumul brut al drepturilor prevăzute la alin. (1) și (2) se va stabili în anul 2011 ținându-se seama de gradul sau treapta profesională, vechimea în muncă, vechimea în funcție sau, după caz, în specialitate, dobândite în condițiile legii până la 31 decembrie 2010.

(4) Cuantumul soldei de grad/salariului gradului profesional, al soldei de comandă/salariului de comandă, precum și cuantumul gradațiilor, astfel cum au fost acordate personalului plătit din fonduri publice pentru luna octombrie 2010, se majorează cu 15%.

(5) În salariul de bază, indemnizația lunară de încadrare, respectiv în solda funcției de bază/salariul funcției de bază aferente lunii octombrie 2010 sunt cuprinse sporurile, indemnizațiile, care potrivit Legii-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, făceau parte din salariul de bază, din indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv din solda/salariul funcției de bază, precum și sumele compensatorii cu caracter tranzitoriu, acordate potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar, cu modificările ulterioare. Sporurile stabilite prin legi sau hotărâri ale Guvernului necuprinse în Legea-cadru nr. 330/2009, cu modificările ulterioare, și care au fost acordate în anul 2010 ca sume compensatorii cu caracter tranzitoriu sau, după caz, ca sporuri la data reîncadrării se introduc în salariul de bază, în indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv în solda/salariul de funcție, fără ca prin acordarea lor să conducă la creșteri salariale, altele decât cele prevăzute de prezenta lege.”;

— Art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010: „(1) Începând cu luna ianuarie 2010, personalul aflat în funcție la 31 decembrie 2009 își păstrează salariul, solda sau, după caz, indemnizația lunară de încadrare brut/brută avute la această dată, fără a fi afectate de măsurile de reducere a cheltuielilor de personal din luna decembrie 2009 prevăzute la art. 10 din Legea nr. 329/2009, care se calculează după cum urmează:

a) la salariul de bază, solda/salariul funcției de bază sau, după caz, indemnizația lunară de încadrare corespunzătoare funcțiilor avute la data de 31 decembrie 2009 se adaugă cuantumul sporurilor și indemnizațiilor care se introduc în acesta/aceasta, prevăzute în notele la anexele la Legea-cadru nr. 330/2009, numai personalului care a beneficiat de acestea, în măsura în care își desfășoară activitatea în aceleași condiții;

b) sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale prevăzute în anexele la Legea-cadru nr. 330/2009 care nu se introduc în salariul de bază, solda/salariul funcției de bază sau, după caz, indemnizația lunară de încadrare se acordă în aceleași cuantumi de la 31 decembrie 2009, numai personalului care a beneficiat de acestea, în măsura în care își desfășoară activitatea în aceleași condiții, cu respectarea prevederilor art. 23 din Legea-cadru nr. 330/2009.”

27. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 16 privind egalitatea în fața legii și art. 21 privind accesul liber la justiție, iar celelalte prevederi criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (4) și (5) privind separația și echilibrul puterilor în cadrul democrației constituționale și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor.

28. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține, referitor la dispozițiile art. 209 din Legea nr. 62/2011, că acestea au fost abrogate prin Legea nr. 2/2013, astfel că nu erau în vigoare la data formulării acțiunii în cadrul căreia a fost invocată excepția de neconstituționalitate. Prin urmare, în temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate a art. 209 din Legea nr. 62/2011 urmează a fi respinsă, ca inadmisibilă, deoarece textul criticat nu mai este în vigoare și nici nu se aplică litigiului în cadrul căruia a fost invocată excepția de neconstituționalitate, fiind deja abrogat la data formulării cererii de chemare în judecată.

29. În ceea ce privește dispozițiile art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208 și 210 din Legea nr. 62/2011, precum și ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, criticate prin raportare la art. 1 alin. (5), art. 16 și 21 din Constituție, Curtea observă că, în realitate, problema de drept invocată de autorul excepției de neconstituționalitate nu este una de constituționalitate a acestor texte de lege, ci una care ține de interpretarea și aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Astfel, autorul excepției de neconstituționalitate susține că instanțele judecătorești ignoră dispozițiile de lege criticate, conflictele de muncă ale funcționarilor privind drepturile bănești de natură salarială fiind soluționate de către secțiile de contencios administrativ ale tribunalelor, în complet de primă instanță format dintr-un singur judecător, și că li se impune reclamantilor respectarea cerinței plângerii prealabile, nu li se recunoaște beneficiul art. 272 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii și nu li se recunoaște dreptul la apel, drept cale de atac.

30. Curtea observă că problema determinării instanței competente material să soluționeze litigiul privind raporturile de serviciu ale funcționarilor publici a fost analizată în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, prin Decizia nr. 22 din 14 septembrie 2020 pentru soluționarea recursului în interesul legii privind aplicabilitatea dispozițiilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările

ulterioare, reprezentând dreptul comun în materia contenciosului administrativ, în litigiile de funcție publică vizând stabilirea/acordarea drepturilor salariale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1208 din 10 decembrie 2020, paragraful 71, a reținut că Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici nu conține dispoziții speciale, derogatorii de la prevederile Codului muncii și ale Legii nr. 62/2011 sub aspectul condițiilor și termenelor în care funcționarii publici pot sesiza cu acțiuni directe instanțele de contencios administrativ pentru a obține obligarea angajatorului la plata unor drepturi salariale și că, pe de altă parte, completarea, în această privință, cu dispozițiile art. 171 alin. (1) și ale art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, care prevăd posibilitatea formulării acțiunilor directe într-un termen de prescripție de 3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune, în situația în care obiectul conflictului individual de muncă constă în plata unor drepturi salariale neacordate sau a unor despăgubiri către salariat, nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor juridice de muncă ale funcționarilor publici. În concluzie, instanța supremă a stabilit că, „în litigiile de funcție publică vizând obligarea angajatorului la plata unor drepturi salariale neacordate, precum și atunci când angajatorul nu a emis un act administrativ ori actul respectiv nu a fost comunicat funcționarului public, acesta se poate adresa direct instanței de contencios administrativ, fără a fi necesar ca anterior sesizării instanței să fi solicitat angajatorului acordarea acelorași drepturi”.

31. De asemenea, prin Decizia nr. 10 din 16 aprilie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 536 din 28 iunie 2018, instanța supremă a reținut — în cazul unor litigii de funcție publică, în care problemele de drept referitoare la stabilirea competenței materiale și funcționale a instanțelor de a soluționa anumite cauze rezultă din calificarea diferită a litigiilor ca fiind litigii de muncă sau litigii de contencios administrativ — că, în cauzele analizate, pretenția concretă dedusă judecății, obiect al cererii de chemare în judecată, consta în obligarea angajatorului, autoritate publică, la plata unor drepturi bănești aferente desfășurării activității în cadrul unor raporturi juridice de serviciu de către anumite categorii de persoane și că, în toate cazurile analizate, refuzul angajatorului, autoritate publică, nu se înfățișează ca obiect al acțiunii judiciare, în sensul art. 8 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 554/2004, ci are valoarea de cauză a acțiunii (*causa petendi*), competența generală a jurisdicției administrative fiind atrasă în temeiul art. 109 din Legea nr. 188/1999, iar nu în considerarea prevederilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (1) lit. f) și i) și alin. (2) și ale art. 8 din Legea nr. 554/2004, chiar dacă una dintre părțile aflate în litigiu era o autoritate publică.

32. În concluzie, toate aceste aspecte privind stabilirea competenței materiale și funcționale a instanțelor de a soluționa cauze privind plata unor drepturi bănești aferente desfășurării activității în cadrul unor raporturi juridice de serviciu de către funcționarii publici reprezintă chestiuni privind interpretarea și aplicarea legii la cazuri concrete deduse judecății instanțelor judecătorești, iar nu veritabile critici de neconstituționalitate, astfel că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208 și 210 din Legea nr. 62/2011, precum și ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost formulată, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

33. Referitor la dispozițiile art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, ale art. II art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență

a Guvernului nr. 80/2010, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010, criticate prin raportare la art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție, Curtea s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 624 din 7 octombrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 119 din 7 februarie 2022, sau Decizia nr. 195 din 7 aprilie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 782 din 5 august 2022, excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de același autor.

34. Curtea a invocat jurisprudența sa prin care a reținut, în esență, că, deși după anul 2010 legiuitorul și-a propus instituirea unui sistem de salarizare unic, care să aducă transparență și previzibilitate în materia salarizării, în fapt, drepturile salariale s-au calculat pornind de la cuantumul stabilit potrivit legislației anterioare, în fiecare an actele normative care au reglementat salarizarea personalului bugetar plătit din fonduri publice făcând trimitere la cuantumul drepturilor salariale din anul precedent. Astfel, stabilirea acestor drepturi este un proces dificil, care nu corespunde intențiilor pe care legiuitorul le-a avut atunci când a conceput sistemul unic de salarizare și care face greu de înțeles principiile avute în vedere în reglementarea drepturilor anumitor categorii socioprofesionale. Totodată, calculul drepturilor salariale se face pornind de la cuantumul stabilit potrivit legislației anterioare anului 2010.

35. Referitor la critica de neconstituționalitate formulată cu privire la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea a reținut, la paragrafele 21 și 22 ale Deciziei nr. 195 din 7 aprilie 2022, că stabilirea sistemului de salarizare pentru sectorul bugetar este un drept și o obligație a legiuitorului și că stabilirea principiilor și a condițiilor concrete de acordare a drepturilor salariale personalului bugetar intră în atribuțiile exclusive ale legiuitorului. În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia statele se bucură de o largă marjă de apreciere în a determina oportunitatea și intensitatea politicilor lor în domeniul sumelor care urmează a fi plătite angajaților săi din bugetul de stat (Hotărârea din 8 noiembrie 2005, pronunțată în Cauza *Kechko împotriva Ucrainei*, paragraful 23, Hotărârea din 8 decembrie 2009, pronunțată în Cauza *Wieczorek împotriva Poloniei*, paragraful 59, și Hotărârea din 2 februarie 2010, pronunțată în Cauza *Aizpurua Ortiz și alții împotriva Spaniei*, paragraful 57). Astfel, dispozițiile legale criticate dau expresie opțiunii legiuitorului în materia salarizării personalului bugetar și clarifică pentru perioade precis determinate situația drepturilor salariale ale personalului plătit din fonduri publice, fiind lipsite de echivoc în ceea ce privește destinatarii și efectele juridice pe care le produc. Reținând că, raportat la rațiuni ce țin de politica economico-financiară a statului, legiuitorul are libertatea de a reglementa salarizarea în sistemul public, evident cu respectarea prevederilor Constituției, Curtea a constatat că, prin dispozițiile legale criticate, legiuitorul a urmărit, în esență, garantarea cuantumului drepturilor salariale și evitarea scăderii drepturilor salariale ale personalului bugetar.

36. La paragraful 23 al Deciziei nr. 195 din 7 aprilie 2022, Curtea a reținut că textele de lege criticate nu au semnificația repunerii în vigoare a unor acte normative abrogate. Așadar, modalitatea de reglementare prevăzută de textele de lege criticate este diferită de cea analizată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 654 din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 7 martie 2018, prin care au fost supuse controlului dispoziții de lege care făceau trimitere la norme anterior abrogate și prin care s-a statuat că adoptarea unei norme care face trimitere la o dispoziție legală care nu mai este în vigoare încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție. În consecință, considerentele acestei decizii nu sunt aplicabile în prezenta cauză.

37. În concluzie, Curtea a constatat că, prin dispozițiile de lege criticate, legiuitorul normează un conținut care întrunește exigențele de claritate, previzibilitate și accesibilitate, fiind astfel respectate

prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție în componentele referitoare la calitatea legii și principiul securității juridice.

38. Referitor la critica de neconstituționalitate formulată prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție, Curtea a reținut, la paragraful 25 al Deciziei nr. 195 din 7 aprilie 2022, că, sub aspectul competenței de legiferare, relația dintre puterea legislativă și cea executivă se desăvârșește prin competența conferită Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență în condițiile stabilite de art. 115 alin. (4)—(6) din Constituție. Astfel, ordonanța de urgență, ca act normativ ce permite Guvernului, sub controlul Parlamentului, să facă față unei situații extraordinare, se justifică prin necesitatea și urgența reglementării acestei situații care, datorită circumstanțelor sale, impune adoptarea de soluții imediate în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public. Pe lângă monopolul legislativ al Parlamentului, Constituția, la art. 115, consacră delegarea legislativă, în virtutea căreia Guvernul poate emite ordonanțe simple [art. 115 alin. (1)—(3)] sau ordonanțe de urgență [art. 115 alin. (4)—(6)]. Astfel, transferul unor atribuții legislative către autoritatea executivă se realizează printr-un act de voință al Parlamentului ori pe cale constituțională, în situații extraordinare și numai sub control parlamentar (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 22 din 21 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 22 mai 2020).

39. Prevederile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, ale art. 1

alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 și ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 dispun în sensul neaplicării valorii de referință și coeficienților de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010. Aceste prevederi legale fac inaplicabile dispozițiile Legii-cadru nr. 284/2010, dar nu în sensul contracarării voinței legiuitorului, ci în sensul protejării dreptului la salariu, ca drept fundamental, astfel ca implementarea unui nou sistem de salarizare să nu conducă la diminuarea drepturilor salariale ale niciuneia dintre categoriile profesionale plătite din fonduri publice.

40. În consecință, Curtea a constatat că nu se poate reține că prin adoptarea ordonanțelor de urgență criticate s-ar fi încălcat principiul separației puterilor, consacrat de dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție.

41. Cât privește critica referitoare la tehnica de reglementare, Curtea a precizat că aceasta relevă o problemă de legiferare, ce nu poate fi soluționată însă decât de legiuitor, iar nu de Curtea Constituțională în cadrul competențelor sale, consacrate de Legea fundamentală.

42. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile nr. 624 din 7 octombrie 2021 și nr. 195 din 7 aprilie 2022, precitate, își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în cauza de față.

43. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. e), g) și n) și ale art. 208—210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, precum și ale art. 54 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, excepție ridicată de Sindicatul Polițiștilor din România „Diamantul”, în numele și pentru membrii săi, în dosarele nr. 989/3/2019* și nr. 56/114/2020 ale Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și în Dosarul nr. 26.964/3/2019 al Tribunalului Ilfov — Secția civilă.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în aceleași dosare ale aceluiași instanțe și constată că dispozițiile art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, ale art. 11 art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, ale art. 1 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice și ale art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și Tribunalului Ilfov — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 20 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 37

din 15 mai 2023

Dosar nr. 2.637/1/2022

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele delegat al Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Marian Budă	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Mariana Constantinescu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Cristina Truțescu Lavinia Curelea Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae Mariana Hortolomei Carmen Sandu-Necula	— judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Csaba Bela Nasz	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Maria Hrudei	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, învestit cu soluționarea Dosarului nr. 2.637/1/2022, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023 (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele delegat al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Cristian Balacciu, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 28.297/302/2021, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar au fost depuse opinia Institutului Național al Magistraturii și punctul de vedere al unui membru al completului.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul București — Secția a IV-a civilă a dispus, prin Încheierea din 19 octombrie 2022, în Dosarul nr. 28.297/302/2021, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

Cererea de stabilire a sumei definitive datorate cu titlu de penalități prin care se solicită stabilirea sumei definitive pentru o perioadă mai mare de trei luni se subsumează dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă?

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, se poate stabili suma definitivă datorată cu titlu de penalități în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a sumei definitive și după trecerea unui interval de cel puțin trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților?

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

8. Codul de procedură civilă

Art. 906 — Aplicarea de penalități

(...) „(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere, dată cu citarea părților. Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlu executoriu, până la stingerea ei completă.” (...)

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-au invocat chestiunile de drept

9. Prin Cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 5 București la data de 20 decembrie 2021 cu nr. 28.297/302/2021, reclamantul V.L.I. a chemat în judecată pe pârâțul Municipiul București, solicitând instanței să stabilească suma definitivă datorată de către pârât cu titlu de penalități pentru neîndeplinirea obligației stabilite prin Decizia civilă nr. 2.069A din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă.

10. Prin Încheierea din 17 martie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 28.297/302/2021, Judecătoria Sectorului 5 București a admis cererea și a fixat suma de 416.000 lei, cu titlu de penalități de întârziere datorate pentru perioada cuprinsă între 27 octombrie 2020 și 17 decembrie 2021, și l-a obligat pe pârât la plata acestei sume către reclamant, precum și a cheltuielilor de judecată în cuantum de 2.500 lei.

11. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, prin Decizia civilă nr. 2.069A din 19 decembrie 2019, Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a constatat că reclamantul este îndreptățit la măsuri compensatorii în temeiul Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, obligându-l pe pârât să emită o dispoziție în acest sens.

12. A mai constatat că reclamantul a declanșat executarea silită pentru ducerea la îndeplinire a dispozițiilor acestei decizii, executarea silită fiind încuviințată prin Încheierea din 3 iunie 2020, pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București în Dosarul nr. 10.434/302/2020.

13. Ulterior, prin Încheierea din 27 octombrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 13.897/302/2020, Judecătoria Sectorului 5 București l-a obligat pe pârât să plătească reclamantului o penalitate de 1.000 lei pe zi de întârziere, începând cu 27 octombrie 2020 și până la data executării obligației stabilite prin decizia curții de apel.

14. Totodată, a reținut că, deși au trecut mai mult de 3 luni de la data pronunțării încheierii de aplicare a penalității, pârâtul nu a îndeplinit obligația stabilită în sarcina sa.

15. În acest context, instanța de executare a apreciat că, în urma modificării art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă prin Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (*Legea nr. 310/2018*), este permisă formularea unor cereri multiple de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.

16. Astfel, penalitățile datorate pentru fiecare zi de întârziere pot fi acordate de la data pronunțării încheierii de aplicare a lor și până la data stingerii obligației, acestea putând fi calculate inclusiv pentru perioada ulterioară împlinirii termenului de 3 luni.

17. Ca atare, prima instanță a apreciat că se poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități după trecerea fiecărui termen de 3 luni până la stingerea ei completă, în cazul în care debitorul nu își execută obligația.

18. Împotriva acestei hotărâri pârâtul a declarat apel prin care a solicitat admiterea căii de atac și schimbarea hotărârii atacate, în sensul respingerii cererii ca rămase fără obiect ca urmare a executării obligației în timpul procesului, iar în subsidiar, recalcularea sumei definitive datorate pentru o singură perioadă de 3 luni.

19. În motivare, a susținut că obligația stabilită prin titlul executoriu a fost îndeplinită anterior pronunțării încheierii apelate ca urmare a emiterii dispoziției primarului general la data de 16 martie 2022.

20. A mai arătat că art. 906 alin. (4) teza finală din Codul de procedură civilă limitează stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate la o perioadă de maximum 3 luni, creditorul fiind obligat să formuleze cereri succesive după împlinirea fiecărui interval de 3 luni.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

21. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

22. Astfel, a arătat că pricina se află în etapa procesuală a apelului, urmând a fi judecată în ultimă instanță de către tribunal.

23. De chestiunile de drept invocate depinde soluționarea pe fond a cauzei, deoarece divergența privește atât posibilitatea fixării sumei definitive cu titlu de penalități pentru o perioadă mai mare de 3 luni, cât și posibilitatea stabilirii sumei definitive în cazul executării obligației ulterior înregistrării cererii prin care s-a solicitat stabilirea sumei definitive, însă anterior soluționării sale.

24. Referitor la cerința noutății, a apreciat că examenul jurisprudențial efectuat relevă că nu s-au conturat orientări majoritare asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării.

25. A mai arătat că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunilor de drept ce formează obiectul sesizării în mecanismele de unificare a practicii judiciare.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept

26. Cu privire la prima chestiune de drept, instanța de trimitere a apreciat că suma definitivă poate fi stabilită pentru o perioadă mai mare de 3 luni, însă aceasta trebuie să vizeze intervale de câte 3 luni, calculate succesiv, de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității.

27. Limitarea cererii de fixare a penalităților la o singură perioadă de 3 luni ar constitui o sarcină excesivă pentru creditor, care s-ar vedea angrenat în multiple procese pentru obținerea executării aceleiași obligații, cu atât mai mult cu cât această procedură nu este reglementată ca fiind una urgentă, iar soluționarea cererilor ar presupune trecerea unui interval mare de timp.

28. Cu privire la a doua chestiune de drept, a apreciat că penalitatea reprezintă o măsură de constrângere indirectă pentru a asigura executarea în natură a obligațiilor, astfel încât îndeplinirea obligației de a face sau de a nu face în timpul procesului împiedică stabilirea sumei definitive datorate cu titlu de penalitate, efectul de constrângere urmărit de legiuitor nemaifiind efectiv în această ipoteză.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale

29. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele judecătorești au transmis atât practică judiciară relevantă, cât și puncte de vedere teoretice asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării, din care au rezultat mai multe opinii.

30. Referitor la prima chestiune de drept, într-o primă opinie s-a apreciat că cererea prin care se solicită stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități pentru o perioadă mai mare de 3 luni se subsumează dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă (tribunalele București, Argeș, Ialomița, Ilfov, Arad, Caraș-Severin, Gorj, Iași, Vaslui și Buzău — Secția a II-a civilă, judecătoriile sectoarelor 1—6 București, Buhuși, Brașov, Buzău, Pogoanele, Bolintin-Vale, Videle, Măcin, Bistrița, Constanța, Pașcani, Vânu Mare, Drobeta-Turnu Severin, Motru, Novaci și Târgu Cărbunestii).

31. În fundamentarea acestei opinii s-a arătat că art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă permite cumularea penalităților datorate pentru fiecare zi de întârziere de la data comunicării încheierii de aplicare a acestora și până la data executării obligației. Acest text de lege nu prevede însă că după trecerea fiecărui termen de 3 luni se stinge dreptul de stabilire a sumei definitive cu titlu de penalități pentru termenul ce a precedat. În consecință, suma definitivă poate fi calculată și pentru o perioadă mai mare de 3 luni, însă după expirarea fiecărui termen de 3 luni.

32. În sensul primei opinii au fost identificate hotărâri judecătorești definitive pronunțate de tribunalele Constanța, Gorj, Ialomița, Sălaj și judecătoriile Constanta și Sectorului 2 București.

33. Într-o a doua opinie s-a apreciat că cererea prin care se solicită stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități pentru o perioadă mai mare de 3 luni nu se subsumează dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă (Curtea de Apel Constanța, Tribunalul Buzău — Secția I civilă, judecătoriile Brăila și Vișeu de Sus).

34. În argumentare s-a arătat că perioada maximă de 3 luni pentru care se poate solicita stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități este menționată expres în textul de lege supus

interpretării. În consecință, penalitățile pot fi stabilite pentru perioade de câte 3 luni, prin încheieri succesive.

35. În sensul celei de-a doua opinii, au fost identificate hotărâri judecătorești definitive pronunțate de Tribunalul Hunedoara și Judecătoria Vișeu de Sus.

36. Cu privire la a doua chestiune de drept, într-o primă opinie s-a apreciat că suma definitivă datorată cu titlu de penalități se poate stabili după trecerea unui interval de cel puțin 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților și în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a acestei sume (Curtea de Apel Timișoara, tribunalele Buzău, Ialomița, Iași, Teleorman, Suceava și judecătoriile Bacău, Onești, Roman, Brașov, Câmpina, Vălenii de Munte, Buzău, Pogoanele, Bolintin-Vale, Alexandria, Turnu Măgurele, Craiova, Bistrița, Răducăneni, Pașcani, Botoșani, Darabani, Sighetu Marmației, Vânu Mare și Drobeta-Turnu Severin).

37. În susținerea acestei interpretări s-a considerat că stingerea obligației debitorului față de creditor nu prezintă relevanță în procedura reglementată de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă atât timp cât aceasta intervine ulterior împlinirii termenului de 3 luni. Astfel, debitorul poate fi obligat la plata penalităților aferente perioadei în care nu și-a îndeplinit obligația, creditorul putând reitera cererea de stabilire a sumei definitive la fiecare 3 luni. Dacă ar fi acceptată interpretarea contrară, executarea cu întârziere a obligației ar rămâne fără consecințe, iar creditorul ar fi lipsit de o formă de constrângere instituită de lege în favoarea sa.

38. În sensul primei opinii au fost identificate hotărâri judecătorești definitive pronunțate de tribunalele Satu Mare, Sibiu, București și Judecătoria Constanța.

39. Într-o a doua opinie s-a apreciat că suma definitivă datorată cu titlu de penalități nu se poate stabili în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a acestei sume chiar dacă s-a împlinit un interval de cel puțin 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților (tribunalele București, Argeș, Vaslui și judecătoriile sectoarelor 1—6 București, Buhuși, Moinești, Brăila, Constanța, Iași, Sănnicolau Mare, Fălticeni, Baia Mare, Vișeu de Sus, Motru, Novaci și Târgu Cărbunești).

40. Astfel, s-a argumentat că penalitățile reglementate de art. 906 din Codul de procedură civilă reprezintă o sancțiune de drept procesual civil aplicată de instanța de executare pentru a-l constrânge pe debitor să execute o obligație ce implică un fapt personal al acestuia. Fiind o măsură de constrângere a debitorului, odată îndeplinită obligația până la soluționarea definitivă a cererii prin care s-a solicitat stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate, efectul de constrângere urmărit de legiuitor se pierde în urma executării.

41. În sensul celei de-a doua opinii au fost identificate hotărâri judecătorești definitive pronunțate de tribunalele București, Gorj și Judecătoria Târgu Jiu.

42. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la problemele de drept care formează obiectul sesizării.

VII. **Jurisprudența Curții Constituționale**

43. Art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă a format obiectul unor excepții de neconstituționalitate care au fost respinse prin Decizia nr. 5 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 8 mai 2017, Decizia nr. 624 din 9 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 5 martie 2019, Decizia nr. 202 din 9 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 9 iulie 2019, Decizia nr. 491 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 1033 din 5 noiembrie 2020, și Decizia nr. 821 din 10 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 208 din 2 martie 2021. Aceste decizii nu cuprind însă considerente relevante cu privire la chestiunile de drept supuse dezlegării.

VIII. **Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție**

44. În procedurile de unificare a practicii judiciare au fost identificate mai multe decizii ce au vizat interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

45. Astfel, prin Decizia nr. 16 din 6 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 258 din 13 aprilie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a admis sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu este admisibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.”

46. Prin Decizia nr. 59 din 9 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 58 din 29 ianuarie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „În situația în care prima instanță a respins cererea de fixare a sumei definitive ce i se datorează creditorului cu titlu de penalități, în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe este susceptibilă de a fi atacată cu o cale de atac, respectiv apel?”

47. Prin Decizia nr. 30 din 17 mai 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 28 septembrie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 68 din Legea nr. 310/2018, respectiv dacă dispoziția modificată se aplică doar executărilor silite începute după intrarea în vigoare a Legii nr. 310/2018 sau se aplică și cererilor de stabilire a despăgubirilor introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 310/2018, indiferent de data la care a fost formulată cererea de executare silită”.

48. Prin Decizia nr. 39 din 7 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 733 din 27 iulie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: Modul de interpretare a dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, respectiv să se stabilească dacă creditorul poate solicita fixarea sumei definitive ce i se datorează de către debitor cu titlu de penalități și în ipoteza în care debitorul execută obligația în mai puțin de 3 luni de la data comunicării încheierii pronunțate în baza alin. (2) sau (3) al art. 906 din Codul de procedură civilă.

49. Prin Decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 418 din 16 mai 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a admis sesizările conexe în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă și a stabilit că: În măsura în care debitorul a executat obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, chiar și pe parcursul soluționării cererii întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, creditorul nu mai poate obține stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate.

IX. Opiniile specialiștilor consultați

50. Universitatea de Vest din Timișoara a apreciat că modul în care operează aplicarea penalităților nu permite stabilirea lor globală pentru un interval de timp mai mare de 3 luni.

51. Astfel, din interpretarea literală, sistematică și teleologică a dispozițiilor art. 906 din Codul de procedură civilă rezultă că ar fi disproportionat să i se recunoască creditorului posibilitatea de a influența întinderea penalităților prin alegerea momentului la care formulează cererea de stabilire a sumei definitive.

52. Cu privire la a doua chestiune de drept, într-o opinie majoritară a colectivului didactic s-a considerat că instanța de executare poate stabili suma definitivă cu titlu de penalități și în situația în care debitorul își îndeplinește obligația după sesizarea instanței de executare.

53. Într-o opinie minoritară s-a apreciat că, după executarea obligației în timpul procesului, creditorul nu mai justifică interesul de a acționa în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă la momentul pronunțării hotărârii. De altfel, debitorul nu mai poate fi obligat la plata penalităților, întrucât însăși executarea silită a încetat de drept în temeiul art. 703 alin. (1) pct. 1 din Codul de procedură civilă.

54. Institutul Național al Magistraturii a apreciat că penalitățile pot fi fixate în procedura reglementată de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă și pentru o perioadă mai mare de 3 luni, creditorul nefiind obligat să formuleze câte o cerere de fixare a penalităților după trecerea fiecărei perioade de 3 luni.

55. În argumentare s-a arătat că termenul de 3 luni este unul procedural și prohibitiv, până la împlinirea căruia creditorul nu poate sesiza instanța de executare în vederea fixării penalităților, acest termen neproducând efecte substanțiale în privința existenței și întinderii dreptului creditorului la fixarea penalităților.

56. Cu privire la a doua chestiune de drept s-a apreciat că executarea obligației care implică faptul personal al debitorului, ulterior împlinirii termenului de 3 luni și sesizării instanței de executare, constituie un impediment pentru fixarea penalităților reglementate de art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

57. În fundamentarea acestei opinii s-a arătat că scopul executării silite constă în realizarea creanței recunoscute prin titlul executoriu, iar rolul procedurii reglementate de art. 906 din Codul de procedură civilă este unul cominatoriu, de constrângere a debitorului în vederea determinării acestuia să execute obligația ce implică faptul său personal, funcția punitivă a penalităților fiind una derivată din cea cominatorie și atașată acesteia.

X. Raportul asupra chestiunilor de drept

58. Prin raportul întocmit de doi dintre judecătorii-raportori s-a apreciat cu privire la prima chestiune de drept că dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă permit stabilirea sumei definitive datorate cu titlu de penalități de întârziere, la cererea creditorului, doar pentru o perioadă de 3 luni, respectiv pentru ultimele 3 luni anterioare cererii/fiecărei cereri adresate instanței de executare. Cu privire la a doua chestiune de drept s-a considerat că este permisă stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere, la cererea creditorului, pentru perioada/perioade de 3 luni de neexecutare, respectiv pe ultimele 3 luni anterioare cererii/fiecărei cereri adresate instanței de executare și în ipoteza în care, ulterior sesizării instanței, debitorul execută obligația din titlul executoriu.

59. Prin raportul întocmit de al treilea judecător-raportor s-a apreciat că este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni, dar compus numai din termene de câte 3 luni. Totodată, s-a considerat că nu se mai poate stabili suma definitivă datorată cu titlu de penalități în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a sumei definitive, chiar dacă au trecut deja unul sau mai multe termene succesive de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție**XI.1. Asupra primei întrebări**

60. Prealabil analizei pe fond a chestiunii de drept supuse dezlegării, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are a analiza dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, față de prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

61. Potrivit acestui text de lege, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

62. Condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ pentru declanșarea acestei proceduri sunt:

— existența unei cauze în curs de judecată, aflată în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării;

— chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

63. Procedând la verificarea întrunirii acestor condiții se constată că litigiul în care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată în faza procesuală a apelului, în competența legală a unui complet de judecată din cadrul Tribunalului București. Titularul sesizării investit cu judecarea apelului urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive, conform art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

64. Este îndeplinită și condiția de admisibilitate privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, având în vedere că prin Încheierea din 17 martie 2022 instanța de executare a admis cererea creditorului și a fixat suma definitivă, cu titlu de penalități de întârziere, datorată pentru perioada cuprinsă între 27 octombrie 2020 și 17 decembrie 2021, obligând debitorul la plata acestei sume către creditor. Împotriva acestei încheieri debitorul a formulat apel, solicitând, pe de-o parte, respingerea cererii creditorului ca rămasă fără obiect, ca urmare a executării obligației ulterior înregistrării cererii de chemare în judecată, iar pe de altă parte, recalcularea sumei definitive datorate pentru o singură perioadă de 3 luni.

65. Este îndeplinită și cerința nouității, dat fiind că, după intrarea în vigoare a Legii nr. 310/2018, prin care a fost modificat art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, nu s-a conturat o practică judiciară consistentă cu privire la interpretarea și aplicarea acestei norme. Numărul redus al hotărârilor identificate și punctele de vedere transmise de către instanțele judecătorești au relevat însă interpretări divergente date acestei norme, care impun intervenția instanței supreme în scopul preîntâmpinării riscului de apariție a unei practici judiciare neunitare.

66. De asemenea, se constată că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra primei chestiuni de drept printr-o decizie pronunțată în mecanismele reglementate de dispozițiile art. 514—521 din Codul de procedură civilă și această chestiune nici nu formează obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

67. Fiind îndeplinite condițiile de admisibilitate instituite de art. 519 din Codul de procedură civilă, se impune dezlegarea primei chestiuni de drept.

68. Prin prima întrebare formulată în cuprinsul sesizării se solicită să se lămurească *dacă cererea de stabilire a sumei definitive datorate cu titlu de penalități prin care se solicită stabilirea sumei definitive pentru o perioadă mai mare de trei luni se subsumează dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă?*

69. Având în vedere maniera concretă de formulare a acestei întrebări de către instanța de trimitere, față de împrejurarea că Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat, în jurisprudența sa anterioară, că este posibilă evaluarea calității și clarității întrebării, se impune reformularea acesteia.

70. În raport cu obiectul litigiului, cu chestiunea de drept care rezultă din întreaga sesizare și pentru acuratețea exprimării, având în vedere necesitatea formulării unui răspuns util, întrebarea urmează a fi reformulată astfel: în interpretarea și aplicarea art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni?

71. În analiza acestei chestiuni de drept se impune precizarea că textul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în forma anterioară modificării intervenite prin Legea nr. 310/2018, avea următorul conținut:

„Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților.”

72. Referitor la acest text de lege a fost pronunțată Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a statuat că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu este admisibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.”

73. Prin art. I pct. 68 din Legea nr. 310/2018 a fost modificat art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care are în prezent următorul conținut:

„Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere, dată cu citarea părților. Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlu executoriu, până la stingerea ei completă.”

74. Se observă deci că modificarea legislativă a vizat faptul că încheierea pronunțată de instanța de executare în temeiul art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu mai este definitivă, putând fi atacată cu apel, precum și faptul că este posibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități.

75. Chiar dacă, potrivit art. 518 din Codul de procedură civilă, la care face trimitere expresă art. 521 alin. (4) din Codul de procedură civilă, Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și-a încetat aplicabilitatea, argumentele enunțate în susținerea naturii penalităților reglementate de art. 906 din Codul de procedură civilă ca fiind aceea de mijloc juridic de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor (paragraful 55 din decizia menționată) își mențin pe deplin actualitatea.

76. Astfel, principiul executării în natură reglementat în art. 1.516 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia „creditorul are

dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației”, este aplicabil și obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi îndeplinite prin alte persoane.

77. Totodată, având în vedere că, potrivit art. 1.527 alin. (1) din Codul civil, „creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă”, prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, a fost reglementat, în cadrul procedurii de executare silită, un nou mecanism pentru executarea obligațiilor de a face sau de a nu face care nu pot fi aduse la îndeplinire prin alte persoane, interzicând în mod expres posibilitatea acordării daunelor cominatorii pentru neexecutarea acestor obligații (art. 907 din Codul de procedură civilă).

78. Așadar, menirea reglementării mecanismului de aplicare a penalităților prin art. 906 din Codul de procedură civilă este aceea ca, și în cazul obligațiilor de a face sau de a nu face, care nu pot fi executate în natura lor specifică, în lipsa acordului debitorului, creditorul să poată totuși „forța” executarea directă, prin recurgerea la aceste „daune punitive” (Marian Nicolae, *Drept civil, Teoria generală*, volumul II, *Teoria drepturilor subiective civile*, Editura Solomon, București, 2018, pagina 196).

79. În sensul reglementării menționate, penalitatea este o sancțiune de drept procesual civil, ce constă în obligarea debitorului la plata unei sume fixe sau procentuale, după distincțiile cuprinse în art. 906 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, până la executarea obligației de a face sau de a nu face ce implică un fapt personal, menționate în titlul executoriu (paragraful 63 din Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

80. Procedura aplicării de penalități este reglementată în două etape. O primă etapă, conform art. 906 alin. (1)—(3) din Codul de procedură civilă, presupune stabilirea de către instanța de executare, la cererea creditorului, a cuantumului penalității, pe zi de întârziere, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația sa. Într-o a doua etapă, potrivit art. 906 alin. (4) și (6) din Codul de procedură civilă, dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, tot la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere executorie dată cu citarea părților, creditorul putând solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația.

81. Penalitatea stabilită de instanță, pe zi de întârziere, chiar dacă are un caracter provizoriu, nefiind certă, lichidă și nici exigibilă, constituie un mijloc de constrângere pentru debitor, prin amenințarea pe care o prezintă pentru acesta în sensul de a se vedea expus, în măsura în care nu va executa obligația principală stabilită în sarcina sa, riscului de a achita o sumă de bani, independent de daunele-interese compensatorii sau moratorii la care ar putea fi obligat, în condițiile dreptului comun.

82. Dacă după trecerea unui termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlu executoriu, la cererea creditorului, instanța va fixa suma definitivă ce i se datorează acestuia cu titlu de penalități. Cu alte cuvinte, instanța va transforma „amenințarea” (penalitatea provizorie) într-o veritabilă „pedeapsă”, o sumă de bani certă, lichidă și exigibilă, ce va putea fi executată silit de către creditor. În continuare, în teza a doua a alin. (4) al art. 906 din Codul de procedură civilă, se prevede în mod expres posibilitatea creditorului de a solicita

instanței fixarea sumei definitive ce i se datorează, cu titlu de penalități, după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu.

83. În lipsa unor prevederi exprese în alt sens, prin sintagma „fiecărui termen de 3 luni” se înțelege fiecare astfel de termen ce succedă primului termen de 3 luni, calculat de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității. În consecință, al doilea termen de 3 luni va începe să curgă după împlinirea primului termen de 3 luni, al treilea termen după împlinirea celui de-al doilea și tot așa, în continuare, până la stingerea completă a obligației principale.

84. Din împrejurarea că, în această etapă, instanța poate trece la fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului cu titlu de penalități pentru fiecare termen de 3 luni, împlinit, în care debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, iar suma astfel fixată poate fi executată silit rezultă că penalitatea este o veritabilă sancțiune de drept procesual civil.

85. Reglementând în mod expres posibilitatea creditorului de a solicita instanței de executare fixarea sumei definitive ce i se datorează cu titlu de penalități după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația, legiuitorul a stabilit de fapt unitatea de timp pentru care se poate solicita lichidarea penalității.

86. Așadar, în interiorul primului termen de 3 luni, ce curge de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității, față de dispozițiile art. 906 alin. (4) prima teză din Codul de procedură civilă, creditorul nu va putea solicita fixarea definitivă a penalităților. O astfel de cerere va putea fi formulată, cel mai devreme, după împlinirea primului termen de 3 luni, iar lichidarea se va putea face numai pentru acest termen împlinit de 3 luni, căci potrivit tezei a doua din același alineat, o nouă cerere de fixare a sumei definitive cu titlu de penalități va putea fi formulată numai după trecerea următorului termen de 3 luni — „Creditorul poate solicita fixarea sumei definitive cu titlu de penalități de întârziere după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația prevăzută în titlul executoriu, până la stingerea ei completă.” În consecință, fiecare interval de 3 luni are natura unui termen procedural, prohibitiv, înainte de împlinirea căruia creditorul nu poate sesiza instanța de executare cu o cerere întemeiată pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

87. Această interpretare, în sensul posibilității fixării sumei definitive cu titlu de penalități numai pentru unități de timp, clar determinate, de câte 3 luni, este de natură să asigure în primul rând prezizibilitatea sancțiunii la care este expus debitorul, cu consecința eficientizării acestui mecanism de constrângere. Astfel, debitorului îi va fi clar că poate fi obligat la plata penalității pentru fiecare termen de 3 luni în care nu execută obligația din titlul executoriu și că va putea evita obligarea sa la plata unei noi penalități dacă în cursul următoarelor 3 luni execută în totalitate obligația sa.

88. Cu alte cuvinte, penalitatea se stabilește pe zi de întârziere și se fixează definitiv pentru 3 luni de neexecutare.

89. Desigur că, în lipsa unor prevederi legale în sensul intervenirii vreunei sancțiuni pentru creditor în cazul în care acesta nu înțelege să formuleze cererea privind fixarea sumei definitive a penalităților după împlinirea termenului de 3 luni, în interiorul următorului termen de 3 luni ce succedă termenului pentru care se cere lichidarea penalităților, o interpretare a legii în acest sens nu este posibilă.

90. De altfel, atunci când legiuitorul a dorit să stabilească durata maximă pentru care pot fi fixate penalitățile, a prevăzut în mod expres limita temporală până la care acestea pot fi calculate. În acest sens poate fi evocată norma de la art. 912 alin. (1) din Codul de procedură civilă conform căreia, „dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță potrivit art. 906 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 906 alin. (2)”.

91. În consecință, creditorul poate solicita instanței de executare stabilirea sumei definitive cu titlu de penalități ce i se datorează și după trecerea unui interval de timp mai mare de 3 luni, însă stabilirea definitivă a penalităților urmează să se facă pentru termene succesive de câte 3 luni împlinite, calculate începând de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității, cât timp debitorul nu a executat obligația principală.

92. Această interpretare este menită a păstra un caracter unitar de stabilire a sumelor definitive datorate cu titlu de penalități atât în cazul executărilor silită în care creditorul manifestă diligență și formulează cereri succesive după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația, cât și în cazul executărilor silită în care creditorul alege să formuleze cereri succesive după trecerea unor perioade mai mari de 3 luni. În felul acesta, întinderea penalității rămâne totuși prezizibilă pentru debitor, căci chiar dacă sesizarea instanței de executare se face după o perioadă mai lungă de 3 luni, debitorul va avea reprezentarea faptului că nu va putea fi obligat decât la plata penalităților aferente fiecărui termen împlinit de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității.

93. Întinderea sancțiunii, prin alegerea momentului la care formulează cererea de stabilire a sumelor definitive, nu poate să depindă exclusiv de voința creditorului, în condițiile în care scopul pentru care creditorul apelează la acest mijloc de constrângere este și trebuie să rămână, pe tot parcursul executării, acela de a-l determina pe debitor să execute întocmai obligația prevăzută în titlul executoriu, iar nu de a-l obliga pe acesta la plata unei sume de bani cât mai mare.

94. Față de aceste considerente, Înalta Curte de Casație și Justiție stabilește că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni, dar compus numai din termene de câte 3 luni.

XI.2. Asupra celei de-a doua întrebări

95. Instanța de trimitere mai întreabă *dacă se poate stabili suma definitivă datorată cu titlu de penalități în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a sumei definitive și după trecerea unui interval de cel puțin trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților?*

96. Astfel cum s-a arătat anterior, una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile vizează nestatuarea de către instanța supremă asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

97. În consecință, ori de câte ori chestiunea de drept a fost dezlegată anterior printr-o hotărâre obligatorie a instanței supreme, sesizarea care vizează aceeași chestiune nu mai poate fi soluționată pe fond.

98. Pornind de la aceste statuări se constată că problema de drept antamată prin a doua întrebare a fost analizată în cadrul sesizărilor conexe ce au format obiectul Dosarului nr. 2.754/1/2022, înregistrat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

99. În acest dosar a fost pronunțată Decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că, în măsura în care debitorul a executat obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, chiar și pe parcursul soluționării cererii întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, creditorul nu mai poate obține stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate.

100. Având în vedere că dezlegarea dată prin decizia anterior evocată vizează chestiunea de drept ce formează obiectul celei de-a doua întrebări adresate instanței supreme prin prezenta sesizare, rezultă că nu este întrunită cerința de admisibilitate privind nestatuarea asupra aceleiași chestiuni. Or, neîndeplinirea uneia dintre cerințele instituite în mod cumulativ de art. 519 din Codul de procedură civilă atrage inadmisibilitatea sesizării.

101. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 28.297/302/2021, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă și, în consecință, stabilește că:

Este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni, dar compus numai din termene de câte 3 luni.

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, în același dosar, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, se poate stabili suma definitivă datorată cu titlu de penalități în ipoteza stingerii obligației ulterior sesizării instanței cu cererea de stabilire a sumei definitive și după trecerea unui interval de cel puțin trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților?

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 mai 2023.

pentru vicepreședintele delegat al
Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Gabriela Elena Bogasiu,

(încetat delegarea în funcția de vicepreședinte)

semnează

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

judecător **CORINA-ALINA CORBU**

Magistrat-asistent,
Cristian Balacciu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

